

IPA Instrument za Pretpristupnu Pomoć

**Novi fokus za pomoć koju
EU daje za proširenje**

Evropska
komisija

IPA Instrument za
Pretpristupnu
Pomoć

**Novi fokus za pomoć koju
EU daje za proširenje**

Ni Evropska komisija niti bilo koja osoba koja deluje u ime Komisije nisu odgovorne za način na koji se mogu iskoristiti sledeće informacije.

Europe Direct je telefonska služba koja pruža odgovore na Vaša pitanja o Evropskoj uniji

Besplatan telefon (*):
00800 6 7 8 9 10 11

(*) Neki operateri mobilne telefonije ne omogućavaju pristup 00 800 brojevima ili naplaćuju pristup takvim brojevima.

Dodatne informacije o Evropskoj uniji mogu se pronaći na Internetu (<http://europa.eu/>).

Informacije o proširenju Evropske unije možete naći na veb stranici Generalne direkcije za proširenje (<http://ec.europa.eu/enlargement/>)

Datum katalogizacije možete pronaći na kraju ove publikacije.
Evropska komisija, Generalna direkcija za proširenje, 2009.

ISBN-13 978-92-79-11334-5
KATALOŠKI BROJ: JU-81-07-176-SR-C

© Evropske zajednice 2009.
Umnožavanje publikacije dozvoljeno je uz navođenje izvora.

Štampala i izdala Delegacija Evropske unije u Republici Srbiji, 2010.

IPA – Instrument za pretpristupnu pomoć

Novi fokus za pomoć koju EU daje za proširenje

3

Uvod	4
Šta je IPA?	5
Šta IPA radi?	6
Zašto je IPA stvorena?	7
Kako IPA radi?	8
Hrvatska	9
Bivša Jugoslovenska Republika Makedonija	10
Turska	11
Albanija	12
Bosna i Hercegovina	13
Kosovo	14
Crna Gora	15
Srbija	16
Podrška za više zemalja	17
Prednosti IPA	18
Više informacija o IPA	19

Proširenje Evropske unije oduvek je bilo dvosmeran proces. Nove države članice stižu koristi od pripadnosti ovoj jedinstvenoj organizaciji – koja je najveći trgovački blok na svetu i najnapredniji poduhvat zajedničkog upravljanja. S druge strane, EU je na dobitku širenjem na nove teritorije, prihvatanjem novih kultura i povezivanjem sa novim tržištima.

U poslednje vreme ovaj dvosmerni proces poprimio je nove dimenzije kad je EU počela da integriše zemlje sa svojih istočnih granica koje su se ubrzano menjale. Mnoge države kandidati morale su da sprovedu krupne reforme – ekonomske, političke i društvene – da bi se kvalifikovale za članstvo u EU.

Reforme donose blagodat na domaćem planu, ali često zahtevaju skupa ulaganja i postavljaju kratkoročne izazove pred

zemlje koje ih sprovode na svom putu ka pridruživanju. Kao odgovor na to, EU je pripremila više različitih oblika pomoći – u novcu i stručnom znanju – za zemlje koje ispunjavaju taj zadatak.

Od 2007. godine ukupna pomoć EU za zemlje koje sad imaju izgleda za članstvo u EU (Turska i zemlje Zapadnog Balkana) davana je pod jedinstvenim nazivom – Instrument za pretpristupnu pomoć (IPA). To unosi nov fokus u pomoć EU za proširenje.

Ova brošura nudi kratak prikaz toga šta je to IPA, zašto je uvedena, na koji način funkcioniše i kako od nje imaju koristi i EU i zemlje koje sada teže da joj se pridruže.

„Suština procesa proširenja EU jeste to što političke, ekonomske i institucionalne reforme daju rezultate na terenu, u svakoj zemlji. Zemlje moraju da ispune svoj zadatak u ovom zahtevnom procesu. Ali, one u tome nisu same. EU je spremna da im pomogne svojom političkom podrškom, tehničkim savetima i znatnim finansijskim sredstvima, da bi izvršile te reforme“

Komesar za proširenje Oli Ren, juna 2007. godine, o finalizaciji strateškog planiranja pomoći u okviru IPA

IPA, Instrument za pretpristupnu pomoć, je usmereni mehanizam koji je stvorila EU za uspešno davanje pomoći zemljama Zapadnog Balkana i Turskoj. Potrebe su veoma raznovrsne među zemljama kandidatima (Turska, Hrvatska i Bivša Jugoslovenska Republika Makedonija) i zemljama potencijalnim kandidatima (Albanija, Bosna i Hercegovina, Kosovo¹, Crna Gora i Srbija). IPA je osmišljena da precizno zadovolji te potrebe kroz jednostven ali fleksibilan instrument. Usmere-na je tako da upravo građani od nje imaju neposrednu korist.

Projekti koje pomaže osmišljeni su da zemlje kandidate i potencijalne kandidate dovedu na liniju standarda EU.

IPA je stupila na snagu početkom 2007. godine² i tim zemljama treba da obezbedi skoro 11,5 milijardi evra za period 2007–2013. godine. Izdvajanja za pojedinačne zemlje koja su do sada utvrđena za period 2007–2012. godine, data su u donjoj tabeli:

EU finansijska pomoć iz IPA za period 2007-2012 godine, u milionima evra							
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2007–2012
Hrvatska	141,2	146,0	151,2	154,2	157,2	160,4	910,2
Bivša Jugoslovens- ka Republika Makedonija	58,5	70,2	81,8	92,3	98,7	105,8	507,3
Turska	497,2	538,7	566,4	653,7	781,9	899,5	3.937,4
Albanija	61,0	70,7	81,2	93,2	95,0	96,9	498,0
Bosna i Hercegovina	62,1	74,8	89,1	106,0	108,1	110,2	550,3
Kosovo	68,3	184,7	106,1	67,3	68,7	70,0	565,1
Crna Gora	31,4	32,6	33,3	34,0	34,7	35,4	201,4
Srbija	189,7	190,9	194,8	198,7	202,7	206,8	1.183,6
Podrška za više zemalja	109,0	135,7	160,0	157,7	160,8	164,2	887,4
UKUPNO	1.218,4	1.444,3	1.463,9	1.557,1	1.707,8	1.849,2	9.240,7

Status: novembar 2008. godine

1 Prema Rezoluciji 1244/99 Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija

2 Uredba Saveta (EC) br. 1085/2006 od 17. jula 2006. godine kojom je ustanovljen Instrument za pretpristupnu pomoć

IPA pruža različite oblike pomoći zemljama koje sprovode političke i ekonomske reforme na svom putu ka članstvu u EU:

- ◇ investicije, ugovore za nabavku ili subvencije;
- ◇ stručnjake država članica za razvoj administrativne saradnje;
- ◇ aktivnosti za podršku zemljama korisnicima;
- ◇ pomoć za realizaciju i upravljanje programima;
- ◇ u izuzetnim slučajevima, budžetsku podršku.

Pomoć je povezana sa poboljšanjem uslova u zemljama korisnicima i sa približavanjem uslova života i njihovih građana Evropskoj uniji.

Juna 2007. godine Evropska komisija izvršila je prvi strateški plan za pomoć u okviru IPA za period 2007–2009. godine. On se zasnivao na specifičnim potrebama svake zemlje i na spisku prioriteta

za finansijsku pomoć. Postoji i program za više zemalja koji takođe daje podršku zajedničkim projektima na poljima regionalne saradnje, infrastrukture, pravosuđa i unutrašnjih poslova, unutrašnjeg tržišta i trgovine, tržišne privrede, podrške građanskom društvu, obrazovanja, omladine i istraživanja. Strateško planiranje ažurira se svake godine.

„Data pomoć koristiće se u sledećim oblastima: jačanje demokratskih institucija i vladavine zakona, uključujući njihovo sprovođenje; unapređenje i zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i povećano poštovanje prava manjina, promovisanje jednakosti rodova i nediskriminacije; reforma javne administracije; ekonomska reforma; razvoj građanskog društva; društvena uključenost; pomirenje, mere za izgradnju poverenja i rekonstrukciju; regionalna i prekogranična saradnja.“

Savet EU za opšte poslove, Brisel, 17. jul 2006. godine

EU daje podršku za projekte bezbednosti pomorskog transporta u Turskoj. Radnici su suočeni sa rizicima na radnom mestu, uz visok stepen zadesnih povreda na radu. Maja 2008. godine pokrenut je projekat u trajanju od 18 meseci za poboljšanje kapaciteta turskih vlasti za zdravstvenu inspekciju i inspekciju bezbednosti na radu, koji je finansiran preko IPA sa 1,3 miliona evra.

Cilj programa IPA je da se postignu maksimalan fokus, preciznost i efektivnost u zadovoljenju stvarnih pretpristupnih potreba kroz jedinstven, pojednostavljen okvir.

Ona unosi nov stepen povezanosti i doslednosti u aktivnosti Unije i postiže još bolje rezultate sa raspoloživim resursima.

IPA zamenjuje pet prethodnih EU instrumenata za pretpristupnu fazu – Phare, ISPA, SAPARD, Program za Tursku i CARDS.

Ona će pomoći zemljama kandidatima da u celosti primene pravne propise EU („Pravne tekovine EU“) u trenutku kad i same postanu države članice. S druge strane, zemljama potencijalnim kandidatima pomaže da se postepeno usklađuju sa pravnim propisima EU.

Pored toga, novi instrument zamišljen je da postepeno, u sve većoj meri prenosi upravljanje fondovima EU na administracije u zemljama korisnicama.

Podsticanje osećanja sopstvenog doprinosa u pretpristupnim projektima, dodatno će pomoći da se zemlje pripreme za metode upravljanja koje će morati da primene kako se budu približavale korišćenju fondova u svojstvu država članica EU.

IPA je zasnovana na potrebama. Zato su njeni prioriteti zasnovani na jasnim procenama. Ključni elementi su Pristupno ili Evropsko partnerstvo koje je EU uvela za svaku od zemalja korisnica, Komisijin plan strategije za proširenje i godišnji izveštaji za svaku od zemalja.

Pomoću kriterijuma za izdvajanje sredstava vodi se računa o kapacitetima svake zemlje da koristi fondove i da upravlja njima, kao i o njenom poštovanju uslova za pristupanje. Ukoliko uslovi ne budu ispunjeni, može se primeniti klauzula o suspenziji. Na taj način, IPA čini vezu između političkog okvira za proširenje i budžetskog procesa EU.

IPA ima pet komponenti. Dve od njih – izgradnja opšteg kapaciteta i prekogranična saradnja – dostupne su svim zemljama korisnicama. Ostale tri komponente – regionalni razvoj, razvoj ljudskih resursa i seoski razvoj – dostupne su samo zemljama kandidatima. Pošto se u okviru ta tri dela IPA konkretno vrši priprema za upravljanje strukturnim fondovima EU i podrška za poljoprivredu, za

njih su neophodni dobro razvijeni administrativni kapaciteti i strukture.

Finansiranje se vrši u skladu sa kontinuiranim višegodišnjim indikativnim finansijskim okvirom na tri godine, povezanim sa okvirom politike proširenja. Time se daju informacije o namerama Komisije, po zemljama i po komponentama.

Na ovoj osnovi, dalje se pripremaju dokumenta za višegodišnje indikativno planiranje za svaku pojedinačnu zemlju (i dodatno još jedan za program za više zemalja). Dokumenta sadrže specifične ciljeve i izbore Komisije za davanje pretpristupne pomoći, a ažuriraju se i revidiraju svake godine.

Ko može da učestvuje?

Učešće za sklapanje ugovora za nabavku ili dodelu bespovratnih sredstava otvoreno je za sve državljane država članica, za pravna lica osnovana u državama članicama EU ili Evropskog ekonomskog područja (EEA), za zemlje koje su korisnice IPA ili Instrumenta evropskog susedstva i partnerstva, kao i za međunarodne organizacije.

Pored navedenog, IPA deluje i kao katalizator za privlačenje novih domaćih i stranih ulaganja, uključujući finansiranje razvoja od strane Evropske investicione banke u vrednosti od 25 miliona evra za mala preduzeća i privatna domaćinstva za seoske i stambene pozajmice u Jugoistočnoj Evropi. „Te aktivnosti su potpuno usklađene sa Instrumentom za pretpristupnu pomoć EU usmerenu na privlačenje investitora u taj region“
Evropska investiciona banka, novembar 2007. godine.

Za Hrvatsku, strategija za pretpri-
stupnu pomoć skoncentrisana je na iz-
gradnju institucija, prekograničnu sarad-
nju i pripreme za sprovođenje zajedničke
poljoprivredne i kohezione politike EU.

Decembra 2007. godine, Evropska komi-
sija odobrila je ulaganje u vrednosti od
180,7 miliona evra kroz četiri programa
za Hrvatsku – za regionalnu konkuren-
tnost, transport, zaštitu životne sredine i
razvoj ljudskih resursa.

Februara 2008. godine, Komisija je odo-
brila 76 miliona evra za IPA Program
seoskog razvoja u Hrvatskoj. To će do-
prineti uspešnoj modernizaciji sektora
poljoprivrede, uključujući prerađivačku
industriju. Program vrši ciljana ulaganja
i podstiče poboljšanja u oblastima po-
vezanim sa propisima EU – pre svega u
pogledu standarda za ispravnost hrane,
u veterini, fitosanitarnoj zaštiti, zaštiti ži-
votne sredine i drugim oblastima.

Time se ide dalje od pomoći za održiv
razvoj seoskog područja. Pružiće se po-
moć da bi zemlja stekla stručnost koja joj
je potrebna – i koju će EU zahtevati od
nje – kada bude postala jedna od njenih
država članica.

Ribarstvo je veoma važno za Hrvatsku i bilo je jedna od
tačaka na dnevnom redu tokom pregovora o pristupanju.
EU pomaže tom sektoru postavljanjem novih pristaništa
i jačanjem kapaciteta za ribarsku inspekciju u ovoj
zemlji. Za tu pomoć određeno je 12 miliona evra, kao
deo obaveza EU da poveća podršku tom sektoru u
cilju njegovog približavanja pravnim propisima Unije.

Programi širokog dijapazona iz IPA pomoći za Bivšu Jugoslovensku Republiku Makedoniju obuhvataju reformu javne administracije, pravosuđa i policije, poboljšanje lokalne infrastrukture, pomažu da zemlja usvoji i sprovodi pravne propise i standarde EU i pripremaju je za sprovođenje kohezivne politike i politike seoskog razvoja EU.

U okviru nacionalnog programa za 2007. godinu biće dato 9 miliona evra kao pomoć za reformu policije na centralnom i lokalnom nivou. Struktura za pripremu projekata, vredna 3 miliona evra, pomoći će u brzom sprovođenju projekata i u pripremi budućih IPA programa.

Decembra 2007. godine, Evropska komisija odobrila je 19 miliona evra za IPA Program seoskog razvoja u zemlji kao pomoć za održivu modernizaciju sektora poljoprivrede.

Istog meseca, Komisija je odobrila programe vredne 56,8 miliona evra za regionalni razvoj (uključujući transport i zaštitu životne sredine) i za razvoj ljudskih resursa u Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji

Prvi IPA projekat pokrenut u Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji bio je pružanje pomoći za razvoj policije – čime je iskazan značaj koji EU pridaje reformi policije u zemlji. Taj projekat, zajedno sa kontinuiranim savetima policiji na centralnom, regionalnom i lokalnom nivou i Ministarstvu unutrašnjih poslova, najnovija je faza dugotrajne podrške za reformu pravosuđa i unutrašnjih poslova. Jedan skoriji projekat obezbedio je nova sredstva komunikacije za policiju, u vidu novih radiostanica.

IPA pomoć Turskoj obuhvata podršku institucijama – službama u pravosuđu, organima reda i ključnim delovima javne administracije – na koje se neposredno odnose političke reforme i dalja podrška razvoju građanskog društva. To obuhvata i podršku za usvajanje i sprovođenje pravnih propisa EU čime će se Turska pripremiti da preuzme obaveze koje proističu iz članstva. Drugi važan aspekt je promovisanje Dijaloga civilnog društva između EU i Turske.

Pomoć EU takođe će omogućiti da se zemlja pripremi za učešće u kohezionoj politici EU i njenim instrumentima za seoski razvoj. U tom kontekstu Komisija je usvojila četiri višegodišnja programa sa ukupnom pomoći vrednom 682,7 miliona evra za period 2007–2009. za razvoj regionalne konkurentnosti, zaštite životne sredine, transporta i ljudskih resursa u Turskoj.

Pored toga, Komisija je usvojila i višegodišnji IPA Program seoskog razvoja za Tursku sa pomoći od 159 miliona evra od 2007. do 2009. godine, koja treba da doprinese modernizaciji sektora poljoprivrede i da podstakne usklađivanje sa pravnim propisima EU o standardima za ispravnost hrane, veterinu, fitosanitarnu zaštitu i druge standarde.

„Najvažnije je da se ljudi iz EU i Turske bolje upoznaju. Moramo dalje da podržavamo istinski dijalog civilnog društva između poslovne zajednice, radničkih sindikata, kulturnih organizacija, univerziteta, istraživačkih instituta i nevladinog sektora“

Predsednik Evropske komisije Žoze Manuel Barozo, u obraćanju turskoj Velikoj nacionalnoj skupštini u Ankari, 10. aprila 2008. godine

Jedan projekat koji je finansirala EU podržava napore Turske da do 2011. godine ukine dečiji rad. Taj projekat je obezbedio obrazovanje, rehabilitaciju i prateće usluge za oko 3000 dece i njihove porodice. Više od 2000 dece upisano je u škole, a deo troškova za njihovo obrazovanje pokriven je iz budžeta ovog projekta.

Glavne oblasti EU pomoći Albaniji obuhvataju ekonomski i društveni razvoj i demokratsku stabilizaciju. IPA će se postarati da projekti na izgradnji institucija budu nastavljani, u cilju povećanja efikasnosti albanskih izvršnih i zakonodavnih tela. Biće podržano i obezbeđivanje pravne sigurnosti nad vlasništvom i poboljšanje u sprovođenju vladavine prava.

IPA fondovi će promovisati društvenu i ekonomsku uključenost manjina i socijalno ugroženih grupa, projekte borbe protiv korupcije i razvoja građanskog društva,

što će doprineti demokratskoj stabilizaciji. Drugi sektori koji su dobili podršku su transport, zaštita životne sredine kao i seoski i regionalni razvoj.

Na kraju, finansiranje iz fondova IPA osnažiće prekograničnu saradnju Albanije sa Grčkom, Crnom Gorom i Bivšom Jugoslovenskom Republikom Makedonijom, kao i učešće Albanije u transnacionalnom programu „Jugoistočna Evropa“ koji promoviše bolju integraciju u regionu.

EU je finansirala izgradnju novog suda u Vlōri, u Albaniji. Demokratija i vladavina prava u zemlji biće dodatno ojačane kroz IPA projekat vredan 4,5 miliona evra u trajanju od 30 meseci, koji je pokrenut maja 2008. godine kao pomoć nezavisnom i nepristrasnom, modernom sistemu pravosuđa.

Jačanje administrativnih kapaciteta i podrška domaćim naporima na izgradnji demokratskih institucija neki su od glavnih ciljeva IPA u Bosni i Hercegovini, čije ispunjenje će pomoći da BiH postane demokratskija, uspješnija i funkcionalnija država. Podrška će biti data i razvoju lokalne demokratije, kao i razvoju civilnog društva što će, između ostalog, doprineti borbi protiv korupcije.

Drugi prioriteti tog programa su pomoć pravosuđu, ljudskim pravima, društvenoj uključenosti i zaštiti manjina, povratnika i socijalno ugroženih grupa. Finansijska

podrška biće data i ekonomskom razvoju i otvaranju novih radnih mesta, prilagođavanju obrazovnog sistema potrebama tržišta rada i reformi sistema javnog zdravlja.

IPA će podržati prekograničnu saradnju sa Hrvatskom, Crnom Gorom i Srbijom, kao i sa Italijom preko Jadranskog programa IPA.

EU takođe finansira i obrazovnu reformu, u cilju poboljšanja veza sa tržištem rada i usavršavanja ustanova. Osnovna škola u Hadžićima, u Binježevu, bila je oronula ali je EU finansirala njenu obnovu – uključujući uvođenje grejanja i osposobljavanje učionica za normalan rad. Sada osamdesetoro dece koja pohađaju školu mogu da uče u primerenim uslovima.

Na Kosovu će pomoć EU biti usmjerena na razvoj stabilnog, modernog, demokratskog i multietničkog društva zasnovanog na poštovanju ljudskih prava, vladavini zakona i interesima svih zajednica.

Jačanje vladavine zakona jedan je od prioriteta IPA programa za Kosovo, pored pomoći za povratak, reintegraciju i očuvanje kulturne baštine. Drugi prioriteti su izgradnja takvog ekonomskog okruženja za sve kosovske zajednice koje će im pomoći da stanu na svoje noge, izgradnja putne infrastrukture, podrška za lokalnu vlast, obrazovanje, energija, ispravnost hrane i veterinarske usluge, kao i javne nabavke.

U 2008. godini IPA je počela da daje stipendije EU u cilju jačanja profesionalnih kapaciteta kosovskih javnih službi time što im je omogućila univerzitetsko obrazovanje u državama članicama EU.

Dečak drži u rukama brošuru „Dođite u Evropu“ prilikom EU turneje za podsticanje lokalne zainteresovanosti za proces integracije u Klini 18. maja 2008.

IPA će nadopuniti 50 miliona evra koje je EU potrošila na rehabilitaciju transportne infrastrukture na Kosovu od 1999. godine, uključujući novi most na autoputu Priština–Skoplje.

Izazovi sa kojima se IPA susreće prilikom pružanja pomoći Crnoj Gori obuhvataju nastavak reformi u pravosuđu i javnoj administraciji i borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala. Projekti će podržati policiju u borbi protiv terorizma, droge i trgovine ljudima i pomoći organima vlasti da za žrtve obezbede odgovarajuću pomoć.

Pored toga, IPA će finansirati projekte u oblastima unutrašnjeg tržišta, carine, konkurencije, zaštite čovekove okoline, energije, poljoprivrede, kao i veterinarske i fitosanitarne kontrole. Planovi sadrže i jačanje konkurentnosti crnogorske privrede i poboljšanje poslovnog okruženja. Projekti će težiti konsolidovanju makroekonomske situacije, prestrukturiranju preduzeća, unapređenju tehnologije,

obrazovanja i stručne obuke i poboljšanju infrastrukture u transportu, energetici i zaštiti čovekove okoline.

Ključne ekonomske oblasti obuhvataju procenu dejstva; otpadne vode, čvrst otpad i zagađenje vazduha. Transport će imati koristi u smislu razvoja poslovne politike, zakonskih propisa i institucionalnih mogućnosti, naročito u avijaciji.

Crna Gora takođe učestvuje u prekograničnoj saradnji u ekološkim i pomorskim pitanjima sa Italijom, Slovenijom i Grčkom, kao i sa Srbijom, Hrvatskom, Bosnom i Hercegovinom i Albanijom.

Kao što pokazuje gradić Perast, Crna Gora je turistički raj, što je jedan od glavnih stubova privrede. EU je pomogla da se stvori zakonsko okruženje za uspostavljanje partnerstva javnog sa privatnim u ovom sektoru. Ali, IPA će pomoći i u razgraničenju institucionalnih nadležnosti za turizam i zaštitu čovekove okoline i u reformi državne statističke službe, tako da se dejstvo ključnih industrija može jasnije pratiti.

Nakon što su Srbija i Evropska komisija aprila 2008. godine potpisale finansijski sporazum o IPA programu za 2007. godinu, može se početi sa konkretnim IPA projektima u Srbiji.

Pomoć EU ima za cilj da pruži podršku Srbiji u sprovođenju neophodnih reformi na njenom putu ka EU. Projekti su, između ostalog, usmereni na podršku razvoju državnih institucija i javne administracije, borbu protiv korupcije, ujednačen regionalni razvoj i podsticanje saradnje sa Međunarodnim krivičnim tribunalom za bivšu Jugoslaviju. Ostali projekti sadrže podršku za interno raseljena lica i izbe-

glice i za uspostavljanje Kancelarije zaštitnika građana. Njihov cilj je, takođe, da se smanji zagađenje i da se poboljša bezbednost plovidbe Dunavom.

Izdvojeno je ukupno 165 miliona evra za 37 projekata u toku 2007. godine. Jedan od njih, vredan 21 milion evra, bavi se regionalnim društveno-ekonomskim razvojem.

Srbija će učestvovati i u prekograničnim programima u koje su uključene Bugarska, Rumunija, Mađarska i zemlje Zapadnog Balkana.

Razvoj poljoprivrede u Srbiji – i kapaciteta njenog ministarstva za poljoprivredu – jedan je od prioriteta EU. Stručnjaci iz oblasti Rioha u Španiji pomažu srpskim vinogradarima da poboljšaju kvalitet svojih proizvoda i konkurentnost, a državnim organima da pojednostave pravila za proizvođače i potrošače u skladu sa pravnim propisima EU.

Program za više zemalja korisnica podržava aktivnosti koje unapređuju regionalnu saradnju između zemalja kandidata i zemalja potencijalnih kandidata. Usmeren je na zajedničke interese i potrebe, dok je ukupan cilj jačanje kohezije i unapređenje ekonomskog položaja regiona. Ovaj program dopunjuje aktivnosti preduzete u okviru nacionalnih IPA programa.

Oko 880 miliona evra izdvaja se kroz IPA program za više zemalja korisnica u ime podrške naporima da se pristupi EU. Neke od aktivnosti koje će biti podržane su:

- ◇ zajedničke intervencije sa međunarodnim finansijskim institucijama u cilju zadovoljenja potreba za ekonomskim i društvenim razvojem;
- ◇ reforma akademskih institucija i pomoć u razmeni studenata i akademskog osoblja preko programa Tempus i Erasmus;
- ◇ jačanje administrativnih kapaciteta i podrška za usklađivanje nacionalnih tela i zakona sa komunitarnim pravom EU;
- ◇ podrška za dijalog sa civilnim društvom i njegov razvoj;
- ◇ administrativna i pravosudna reforma i borba protiv organizovanog kriminala i korupcije;
- ◇ uspostavljanje regionalne strategije za smanjenje rizika od prirodnih katastrofa u zemljama Zapadnog Balkana i Turskoj.

Programi za više zemalja korisnica jačaju multilateralno iskustvo zemalja korisnica i podstiču njihove dobrosusedske odnose, što je preduslov za članstvo u EU. Time se takođe promovišu razvoj i stabilnost u celom regionu, od čega imaju koristi i sve države članice EU.

Pomoć koju je dala EU u stvaranju regionalne strategije za smanjenje rizika od prirodnih katastrofa u zemljama Zapadnog Balkana i Turskoj pomoći će da se efikasnije reaguje na prirodne katastrofe kao što su požari, poplave i zemljotresi i obezbediće bolju koordinaciju za suočavanje sa posledicama tih nesreća.

Instrument za pretpristupnu pomoć je mnogo više od ostvarenog uspešnijeg ulaganja EU u pomoć zemljama na njihovom putu ka članstvu.

Administrativno, IPA nudi Evropskoj uniji povezan okvir za upravljanje i postepenu decentralizaciju ili upravljanje koje prenosi zemljama korisnicama. Pored toga, ona omogućava fleksibilnost u primeni pomoći.

IPA uspostavlja snažnu vezu između budžetskog i strateškog aspekta proširenja. Ona jasno stavlja na znanje zemljama korisnicama šta mogu da očekuju u smislu pomoći, pod uslovom da ispune uslove za njeno dobijanje. Na taj način IPA dodatno jača smernice koje EU daje zemljama kandidatima i zemljama potencijalnim kandidatima o prioritetima koje treba da slede.

Ali pre svega, IPA pomaže da te zemlje, koje nisu samo njeni susedi već i moguće buduće članice EU, ostvare standarde i vrednosti na kojima je izgrađena Unija. Na taj način IPA je prava investicija u budućnost – za zemlje korisnice, ali i za samu EU. Ona unosi novi fokus u pomoć za proširenje EU.

„EU nastavlja da podržava reforme koje se preko IPA fondova sprovode u Jugoistočnoj Evropi i za njen razvoj. U proseku, godišnja izdvajanja za zemlje Zapadnog Balkana u periodu 2007–2011. iznosiće 800 miliona evra. To je daleko najviši iznos po glavi stanovnika koji je Komisija dala za neki region u svetu.“

Oli Ren, Konferencija o razvoju civilnog društva u Jugoistočnoj Evropi, Brisel, 17. april 2008.

Generalni Direktorat za proširenje daje širok dijapazon informacija o IPA, o svim aspektima procesa proširenja i zemljama koje su uključene u taj proces kao kandidati i potencijalni kandidati za članstvo u EU. Videti http://ec.europa.eu/enlargement/index_en.htm

Najvažniji tekstovi koji se odnose na IPA obuhvataju:

- ◇ Uredbu Saveta (EC) br. 1085/2006 od 17. jula 2006. kojom je uspostavljen Instrument za pretpristupnu pomoć (IPA) [Službeni glasnik, L 210 od 31. 7. 2006].
- ◇ Odluku 2007/766/EC od 14. novembra 2007. kojom je utvrđen spisak regiona i oblasti koji ispunjavaju uslove za finansiranje u okviru Komponente prekogranične saradnje iz Instrumenta za pretpristupnu pomoć u svrhu prekogranične saradnje između država članica i zemalja korisnica za period 2007– 2013. [Službeni glasnik, L 310 od 28. 11. 2007].
- ◇ Uredba Komisije (EC) br. 718/2007 od 12. juna 2007. za primenu Uredbe Saveta (EC) br. 1085/2006 kojom je uspostavljen Instrument za pretpristupnu pomoć (IPA) [Službeni glasnik, L 170 od 29. 6. 2007].
- ◇ Dokument Komisije upućen Savetu i Evropskom parlamentu – Instrument za pretpristupnu pomoć (IPA) – Višegodišnji indikativni finansijski okvir za period 2010–2012. [COM (2008) 705].

Evropska komisija – Generalna direkcija za proširenje
IPA Instrument za pretpristupnu pomoć – Novi fokus za pomoć koju EU daje za proširenje
Luksemburg: Kancelarija za zvanične publikacije Evropskih zajednica
2009 – 20 str. – 14.8 x 21 cm

Delegacija Evropske unije u Republici Srbiji

Vladimira Popovića 40/V

11070 Beograd

Tel: +381.11.3083200

Fax: +381.11.3083201

E-mail: delegation-serbia@ec.europa.eu

Web: www.europa.rs

ISBN-13 978-92-79-11334-5

KATALOŠKI BROJ: JU-81-07-176-SR-C

Kako doći do publikacija EU

Publikacije za prodaju:

- putem EU Bookshopa (<http://bookshop.eu>);
- putem knjižara, navođenjem naslova, izdavača i/ili ISBN broja;
- direktnim kontaktom sa jednim od naših prodajnih agencija. Njihove kontakt brojeve i adrese možete pronaći na Internetu (<http://bookshop.eu>) ili slanjem faksa na +352 2929-42758.

Besplatne publikacije:

- putem EU Bookshopa (<http://bookshop.eu>);
- u predstavništvima ili delegacijama Evropske unije u svetu. Njihove kontakt brojeve i adrese možete pronaći na Internetu (<http://europa.eu>) ili slanjem faksa na +352 2929-42758.

Evropska komisija – Generalna direkcija za proširenje
 Odeljenje A2: Informisanje i komiunikacije
 Adresa kancelarije: Rue de la Loi 200, B-1049
 Tel: (+32 2) 295 36 79, Faks: (+32 2) 299 17 77

Publications Office
Publications.europa.eu

ISBN 978-92-79-11334-5

9 789279 113345